

šajo prodajati sponzorjem). Posledica tega je stagniranje individualnega razmerja do gora; potrošna ideologija, ki je največji problem sodobnega sveta in obvladuje skoraj celoten šport, vse bolj obvladuje tudi alpinizem. Vse večja množičnost, ki je posledica komercializacije s strani proizvajalcev plezalne opreme, in pomanjkanje drugih vrednot je vzrok, da postaja tudi alpinizem vse manj okolju prijazen (predvsem v večjih plezalskih centrih). Gora in stena vse bolj postajata le športni objekt.

Zato je nujno, da se alpinizem - tako kot se je v preteklosti osvobodil pretiranega vpliva nacionalizmov - sedaj osvobodijo premočnih komercialnih vplivov in poleg športnih ohrani in obnovi tudi druge vrednote alpinizma, kot so etika in estetika, kultura, znanost, svoboda in lastna filozofija plezalcev. Kot so se nekoč alpinisti prodajali različnim političnim ideologijam in se na vrhovih slikali s političnimi voditelji, tako se danes prodajajo potrošni ideologiji in se prav tako slikajo z zaščitnimi znaki svojih sponzorjev. Razvoj alpinizma prehaja vse bolj pod vpliv proizvajalcev opreme, ki nanj vplivajo prek plezalskih revij, plakatov, športnih zvezd itd. Alpinistični dosežki vse bolj postajajo samo športni rezultati, namesto da bi se alpinizem promoviral tudi z raziskovalnimi, kulturnimi in estetskimi dosežki.

Vzporedno z alpinizmom se danes vse bolj razvijajo tudi druge alpinizmu sorodne individualne dejavnosti, med katerimi je vse več tudi povsem novih. Alpinizmu, turnemu smučarstvu, jamarstvu in drugim se danes pridružujejo še jadrno padalstvo, treking, gorsko kolesarjenje, kajakaštvo, gorski fotolov in druge, ki so še bolj odvisne od proizvajalcev opreme. Nekatere dejavnosti so novejšje in še nimajo razvite svoje filozofije ter postavljenih svojih vrednot. Zato je še večja nevarnost, da zapadejo pod vpliv medijev in množičnosti.

Za razvoj okolju prijaznih dejavnosti v gorskem okolju je torej zelo pomembno razvijanje, predvsem pa spoštovanje individualizma, ki je v odnosu do gora in okolja pozitiven. Pri tem se moramo zavedati moči medijev, ki lahko omogočijo prehod nekaterih pozitivnih vrednot na množično planinstvo, večinoma pa je obratno.

Literatura:

- Jug, K.**, 1928: O smotru alpinizma, Planinski vestnik, vol. 32, no. 4, pp. 3-5.
Ložar, R., 1933: Več alpinizma, Planinski vestnik, vol. 27, no. 6-7, pp. 228-231.
Torelli, A., 1932: Naš alpinizem, Turistovski klub Skala, pp. 1-4, Ljubljana.
Turna, H., 1930: Pomen in razvoj alpinizma, Turistični klub Skala, Ljubljana, 296 p.
 * 1989: Naša alpinistična misel, Alpinistični razgledi, Ljubljana, 211 p.

O ZIMI 1991/1992 IN PLAZU POD RODICO

ANALIZA NEKEGA SNEŽNEGA PLAZU

PAVLE ŠEGULA

Po podatkih Podkomisije za plazove IKAR je zima 1991/92 v deželah, ki jih povezuje, terjala mnogo manj življenj kot v preteklem letu. Razmere kaže preglednica 1.

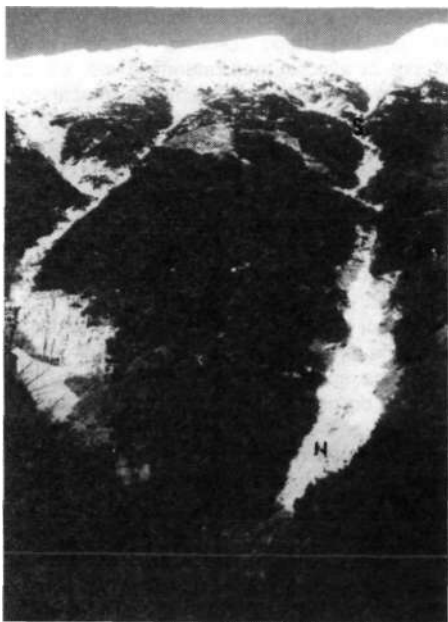
Anglije, ČSSR, Liechtensteina in Slovenije ne omenjam, ker plazovi tamkaj niso terjali smrtnih žrtev.

Prednjačili so spet turni smučarji. Smučarji, ki z urejenih smučišč beže na svoje v deviški

Mrtvi v snežnih plazovih pozimi 1991/1992

Država	Planinci		Smučarji				Razno	Skupaj
	TS	A	VS	PIS	Ceste	Hiše		
Avstrija	7		2					9
Bolgarija		1						1
Francija	12	10	5			1		28
Italija	8	1					1	10
Nemčija	1							1
Norveška	2	1	1					4
Poljska		1						1
Španija	22			2				24
Švica	5		2		4		2	13
Kanada	2	2					2	6
ZDA	10	4	3		1		2	20
Skupaj	69	20	13	2	5	1	7	117

Legenda: TS = turni smučarji, A = gorniki, alpinisti brez smuči, VS = smučarji zunaj urejenih smučišč, PIS = smučarji na urejenih smučiščih.

Snežna odeja se je utrgala pod grebenom med Rodico in Suho Rodico v višini približno 1900 metrov. Plazovina je odtekala po dveh grapah. Ponesrečence je nosilo v grapi Ružni (na sliki desno: S - stojišče, kjer je plaz zajel, N - nahajališče, kjer je odložil člane skupine).

snež, po dolgem času močno zaostajajo za gorniki - pešaki. Kot vidimo, nesreča niti na urejenih smučiščih ne počiva, udari pa tudi na cestah, v bivališčih in še kje.

Zelo hudo je bilo tokrat v Turčiji. Po podarkih **Ibrahima Gurerja** z Univerze Hacattepe v Ankari je januarja in februarja 1992 po izjemnih snežnih padavinah v od sveta odrezanih vaseh in vojašnicah umrlo najmanj 281 oseb.

Pri nas nismo zabeležili smrtnih nesreč, čeprav je zadnja leta v naših gorah tudi pozimi vse bolj živahno. Plazovi nam očitno prizanašajo in nas le od časa do časa opozorijo, da zima v visokogorju ni šala. To so imeli priložnost spoznati rojaki s Tržaškega, ki so se 24. 11. 1991 v neprimernem vremenu odpravili na Rodico. Iz Nemškega Ruta so se s terenskim vozilom pripeljali do konca gozdne ceste na nadmorski višini 1100 metrov, nato pa peš odšli proti vrhu. Na ravnem delu mulatjere na južnem pobočju Rodice je nedeljske turiste v višini 1500 metrov med prečenjem grape Ružne nemilo presenetil plaz, ki je četverico, B.C., S. C, G. P. in N. P., nosil več kot 300 metrov globoko do Gradiče v bližini mladinskega zavetišča. Petega, R. T., ki je hodil na čelu skupine, plaz ni zajel; bil je že prek grape in je takoj po nesreči odhitel v dolino po pomoč.

Prizadeti so imeli veliko sreče. Nezgodo so

prestali brez usodnih poškodb. Dobil so udarce v kolena in ramena, praske o obrazu, uničili in izgubili so nekaj opreme. G. P. je med drugim utrpela zlom piščali.

Na srečo so se B.C., N.P. in G. P. iz plazu lahko izmotali brez tuje pomoči in pomagali S. C, ki je tičal do vratu v snegu. Ta bi se z lastnimi silami najbrž ne mogel rešiti iz snežne pasti.

R. T. tega ni vedel; njegov odziv na dogodek je bil napačen.

V zmedenosti ni niti poskušal ugotoviti, kje so tovariši in kaj se jim je zgodilo (kar je prva zapoved ob nesreči v plazu, saj prav sopotnikom uspe najti največ preživelih žrtev plazu). Misleč na organizirano pomoč je nemudoma odhitel v Rut, prek domačinov alarmiral policijo in GRS ter se s **S. Mavrom** in še nekaterimi pomagalci vrnil na goro, da pomaga pogrešanim. Ti so bili že vsi na varnem, zato so akcijo GRS ob 11.30 preklicali in sestopili.

Vremenske in snežne razmere so bile tega dne neugodne: bilo je megleno, rahlo je pršilo, v višjih legah pa snežilo. Če bi nesojeni obiskovalci Rodice upoštevali ta svarilna znamenja, bi njihova usoda gotovo ne bila na preizkušnji.

Vreme na bližnjem Voglu od 21. do 24. 11. kaže preglednica 2.

Datum	Višina snega (cm)	Nov sneg (cm)	T _{max} °C	T _{min} °C
21. 11.	55	00	+2,5	-1,8
22. 11.	70	20	+0,8	-2,0
23. 11.	75	5	-1,2	-3,4
24. 11.	80	5	+0,5	-3,2

Pihal je šibak veter. Temperature so bile mile, čez dan celo pozitivne.

Z manj sreče bi se prigoda lahko končala tudi drugače.

Aparat za treniranje roke

»Tec hand« so imenovali prvi aparat, ki je posebej namenjen za razgibavanje dlani, pesti in podlakti. Francosko podjetje Tec-machine ga je razvilo v sodelovanju s plezalcem **Patricem Edlingerjem**. Naprava je namenjena za treniranje plezalcev in alpinistov ter vseh športnikov in dejavnosti, ki intenzivno izkoriščajo moč roke, podlakti in pesti ter za funkcionalno rehabilitacijo. Štirje parametri, in sicer napor, hitrost, pot in čas, omogočajo umetno ustvarjanje pogojev, kakršni so pri naravnih gibih plezalcev in drugih športnikov in pri avtomatičnem postopku oblikovanja programov za treninge.